

Naslov članka/Article:

Podpora vzgojiteljem pri vključevanju otrok priseljencev

Support for Preschool Teachers in the Inclusion of Immigrant Children

Avtor/Author:

Mateja Kolmanko

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Šolsko svetovalno delo št. 2/2024, letnik 28

ISSN 1318-8267

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2024

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/solsko-svetovalno-delo/>

Podpora vzgojiteljem pri vključevanju otrok priseljencev

Support for Preschool Teachers in the Inclusion of Immigrant Children

32

Mateja Kolmanko

Vrtec Murska Sobota

Izvleček

Ključne besede:

ranljive skupine, priseljenci, delo z vzgojitelji, formativno spremljanje, kriteriji uspešnosti

V prispevku predstavljam svoje delo za otroke iz družin priseljencev, ki sem ga razvijala v okviru razvojne naloge Zavoda RS za šolstvo Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje. Osredotočam se na podporo, ki sem jo kot svetovalna delavka zagotavljala manjši skupini strokovnih delavk vrtca. Predstavljam tudi, na kakšen način sem v svoje delo s strokovnimi delavkami vnašala formativno spremljanje. Pri tem izpostavljam predvsem element kriterijev uspešnosti, ki jih je za področje vključevanja priseljencev oblikoval tim strokovnih delavk. Kriteriji uspešnosti bodo strokovnim delavkam v pomoč pri načrtovanju in evalvaciji dela z otroki priseljenci tudi v prihodnje.

Abstract

Keywords:

vulnerable groups, immigrants, work with preschool teachers, formative assessment, success criteria

The article presents my work with a vulnerable group of immigrants, which took part under the development project of the National Education Institute Slovenia "Creating Learning Environments for the 21st Century". I focus on the support I provided to a smaller group of kindergarten staff as a counsellor. I also present how I introduced formative assessment into my work with the education staff. In this regard, I mostly highlight the element of success criteria, which were designed by a staff team for the inclusion of immigrants. These success criteria will aid the education staff in planning and evaluating their work with immigrant children.

Uvod

Eno izmed temeljnih izhodišč svetovalnega dela je vključevanje v reševanje kompleksnih vprašanj vzgojno-izobraževalnega dela v vrtcu. Za svetovalno službo je pomembno, da v skladu s svojo strokovno usposobljenostjo pri svojem delu ravna celostno in kompleks-

no. Svetovalna služba v projektih pomoči in/ali sodelovanja zato vedno upošteva tudi kontekst, kar pomeni, da se ne omejuje le na individualizirani pristop, ampak vključuje tudi sistemski vidik težav ali motenj. Posameznikove težave ali težave skupine si zato prizadeva reševati na obeh ravneh, neposredno s posameznikom

na individualni ravni in posredno na ravni konteksta (Čačinovič Vogrinčič idr., 2008, str. 8).

Na kakšen način sem tovrstni pristop in delovanje na več ravneh uresničevala v praksi, želim prikazati na primeru dela s strokovnimi delavkami vrtca na področju vključevanja otrok priseljencev. Pri tem sem vključevala tudi formativno spremljanje, katerega elemente sem poskušala integrirati v svetovalno delo z odraslimi.

Na individualni ravni sem se srečala s primerom petletnega albanskega dečka, ki je imel velike težave v obdobju uvajanja (krčevit jok ob jutranjem prihodu, oklepanje mame). Otrok in starši niso govorili slovensko, kar je vzgojiteljici povzročalo dodatno stisko. V začetku sem se aktivno vključila v delo z družino in pomoč vzgojiteljici. Prednostna je bila zagotovitev prevajalca, da smo lahko opravili pogovor z mamo in se dogovorili glede postopnega uvajanja. V nadaljevanju smo dečku zaradi slabega poznavanja jezika, ki ga je oviralo pri vsakdanjem vključevanju v skupino in dejavnosti v vrtcu, zagotovili dodatno strokovno pomoč po 16. členu Zakona o celostni zgodnji obravnavi predšolskih otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 41/17). Z vzgojiteljico in izvajalko dodatne strokovne pomoči sem sodelovala pri načrtovanju dela z otrokom.

Navedeni primer me je spodbudil, da sem začela razmišljati, kako se je treba vključevanja otrok priseljencev lotiti bolj načrtno in sistematično. Ugotavljala sem, da se v naš vrtec vključuje vse več priseljencev in da strokovne delavke pri tem potrebujejo več podpore.

Delo s skupino strokovnih delavk – delo v timu

V razvojni nalogi Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje sem bila vključena v skupino t. i. razvojnic, v kateri smo svetovalne delavke pod vodstvom svetovalke Zavoda RS za šolstvo razvijale prakso svetovalnega dela s poudarkom na implementaciji formativnega spre-

Del vsakega srečanja je bil namenjen tudi refleksiji in izboljšanju lastne prakse ob medsebojni podpori strokovnih delavk.

mljanja. Pri tem smo se delale tudi v parih, kar nam je omogočalo še tesnejše medsebojno sodelovanje ter zagotavljalo bolj poglobljene povratne informacije in refleksijo lastnega dela. V paru sem sodelovala s kolegico, ki se je prav tako ukvarjala s tematiko vključevanja priseljencev, zato je bila izmenjava izkušenj zelo dragocena. Delala je s timom strokovnih delavk, kar se je izkazalo kot uspešno, zato sem tak način dela želela preizkusiti tudi sama.

Na vzgojiteljskem zboru sem po dogovoru z vodstvom predstavila idejo o oblikovanju skupine, ki bi se aktivno ukvarjala z vključevanjem otrok priseljencev v naš vrtec. Predstavila sem

okvirni načrt dela in poudarila, da pričakujem aktivno udeležbo ter skupno oblikovanje načrta dela in srečanj, ter strokovne delavke povabila k sodelovanju.

Sestava tima, pogostost in struktura srečanj

Za sodelovanje v timu se je odločilo šest vzgojiteljic, sedem vzgojiteljic predšolskih otrok pomočnic vzgojitelja in izvajalka dodatne strokovne pomoči. Vključitev v tim je bila prostovoljna. Srečanja so potekala približno enkrat na mesec, za termin smo se sproti vnaprej dogovarjale. Izbrale smo tudi ime tima, in sicer MO-ZAIK, ki ponazarja raznovrstnost in pisano sestavo našega tima, hkrati pa tudi raznolikost otrok in družin priseljencev.

V začetku smo se dogovorile za osnovna pravila delovanja tima s poudarkom na pomenu aktivne vključenosti članic, kar je eden temeljnih elementov formativnega spremljanja. O motiviranosti za sodelovanje in aktivni vključenosti priča tudi dejstvo, da se je ena strokovna delavka že takoj na začetku poglobila v gradivo in literaturo o vključevanju otrok priseljencev v vrtec. Predstavila nam je osnovna teoretična izhodišča, predvsem pa sklope oz. področja vključevanja priseljencev. Področja smo si razdelile po parih, tako da se je vsak par podrobneje poglobil v določeno področje.

Srečanja smo načrtovale tako, da smo skušale čim bolj slediti strukturi srečanj učečih se skupnosti. Profesionalna učeča se skupnost je skupina strokovnih delavcev, ki se redno in kontinuirano sestaja z namenom refleksije lastne prakse, pridobivanja novih informacij, vključevanja v profesionalne razprave in poglobljanja specifičnih vsebin s ciljem izboljšanja lastne pedagoške prakse in otrokovega dobrega počutja (Brajković, 2019, str. 19, po Cochran-Smith in Lytle, 2011). Z ustrezno strukturo srečanj spodbujamo strokovno razpravo, oblikovanje skupnega razumevanja kakovosti določenega področja dela in refleksijo lastne prakse.

Vsako srečanje smo začele z ogrevanjem oz. »ledolomilcem«, kar nas je nekoliko sprostito, povežalo in sproščeno uvedlo v delo. Sledil je podrobnejši teoretični pregled vključevanja otrok priseljencev, ki sta nam ga predstavili strokovni delavki. Včasih smo pred posameznim srečanjem prebrale tudi strokovni članek, vezan na trenutno obravnavano vsebino. Sledila je strokovna razprava o obravnavani temi. V nadaljevanju smo se dogovorile, kaj je treba pripraviti in kdo je za kaj zadolžen (npr. pregled, dopolnitev in prevodi vprašalnikov za novince, zloženka za starše, slikovne kartice za dnevno rutino). Na naslednjem srečanju smo nastala gradiva skupaj pregledale in jih po potrebi dopolnile.

Del vsakega srečanja je bil namenjen tudi refleksiji in izboljšanju lastne prakse ob medsebojni podpori strokovnih delavk. Ena strokovna delavka je predstavila izziv, s katerim se srečuje pri delu v oddelku, ostale članice smo ji nato postavile t. i. pojasnjevalna vprašanja, da smo dobile podrobnejšo sliko, nato pa smo pomagale pri iskanju možnih rešitev oz. dale ideje za reševanje predstavljenega izziva. Strokovna delavka je pripravila okvirni akcijski načrt, kaj od tega bo preizkusila v oddelku, in na naslednjem srečanju poročala o uresničevanju sprememb v oddelku ter ugotovitvah. Od ostalih članic je dobila tudi **povratne informacije**, s pomočjo katerih je dobila nove smiselne in uporabne predloge za nadaljnje delo. Povratna informacija je strokovne delavke spodbujala k napredku, saj jim je pomagala ozavestiti močna področja in pokazala, kje imajo še prostor za izboljšave.

Primer izziva

S pomočjo anekdotskih zapisov z dveh srečanj je na primeru predstavljen proces dela v skupini in opisan način reševanja izzivov na ravni oddelka.

DATUM: 18. 5. 2022

OKOLIŠČINE: srečanje skupine, predstavitev izziva

SITUACIJA: Strokovna delavka predstavi primer deklice, ki prihaja iz Pakistana. Pove, da ima deklica težave pri vzpostavljanju očesnega kontakta in navezovanju stikov. S prijatelji se ne zaigra, izbere svojo igro. Ne govori, a vse razume. Skrbi jo, da tudi neverbalno ne izraža nobenih čustev.

IZZIV: Kako naj se deklici približam, z njo vzpostavim stik? Kako naj ji pomagam, da se bo odprla, da bo začela govoriti tudi v vrtcu?

POJASNEVALNA VPRAŠANJA: V katerem jeziku se pogovarjajo doma? Kako obvlada materni jezik? Kaj menijo starši? Kaj jo v vrtcu posebej zanima?

PREDLOGI OSTALIH ČLANIC: Deklico dobro opazovati, izhajati iz njenih interesov. Približati se ji pri dejavnosti, ki jo ima rada (risanje), delati skupaj z njo, kaj pokomentirati. Vztrajati, približevati se počasi, preko neverbalne komunikacije. Vključiti je treba starše.

NAČRT: Poskušala se ji bom približati neverbalno. Pozanimala se bom, kako se pravilno izgovori njeno ime. Predlagala bom, da pripravimo srečanje s starši (poslikava s kano na roki).

Slika 1: Predstavitev izziva

Cilji tima

Pred oblikovanjem natančnejšega načrta dela in ciljev smo opravile **analizo dejanskega stanja** na področju vključevanja otrok priseljencev v našem vrtcu. Zbrale smo podatke o tem, koliko otrok priseljencev je vklju-

DATUM: 15. 6. 2022

OKOLIŠČINE: srečanje skupine, poročanje o napredku

SITUACIJA: Strokovna delavka poroča o spremembah v oddelku. Pove, da se je pozanimala pri starših, kako se pravilno izgovori ime deklice. Z njo je poskušala vzpostaviti kontakt pri jutranjem prihodu, začela je z božanjem, objemom, uporabila je geste in kretnje (daj petko) – s tem ji je izvabila nasmeh. Opazen je majhen napredek, a je še vedno zadržana. Deklica prikima, odkima, ne pove pa JA/NE. Ena deklica se ji je uspela bolj približati, z njo se pogovarja v angleščini. Srečanja s starši še niso izvedli.

POVRATNE INFORMACIJE OSTALIH ČLANIC v smislu opogumljanja, da vztraja pri načrtovanem.

Slika 2: Poročanje o uvedenih spremembah v praksi in napredku

čenih v naš vrtec in iz katerega jezikovnega in kulturnega okolja prihajajo. Ugotovile smo, da imamo v vrtcu dvanajst različnih maternih jezikov otrok. Največ je otrok, ki govorijo bosanski, srbski in makedonski jezik. Ugotovile smo tudi, da je priseljencev vsako leto več, prihajajo pa tudi iz nam doslej manj znanih okolij. Analiza stanja nam je dala bolj poglobljen in celosten vpogled na vključevanje otrok priseljencev v našem vrtcu. Opisala je kontekst, saj smo vanjo vključile tudi pregled tega, kar v vrtcu že delamo na obravnavanem področju. Iz tega smo izhajale pri načrtovanju nadaljnjega dela.

Ugotovile smo, da marsikaj že delamo, vendar to ostaja bolj na ravni posameznih strokovnih delavk, kot zavod pa nimamo oblikovanih konkretnjših smernic in strategij dela za vključevanje priseljencev. Kot enega poglobitvenih ciljev smo si zato zadale, da pripravimo

konkretnješe operativne smernice ter gradiva in zbirnik literature s tega področja, ki bi bili v pomoč strokovnim delavkam pri delu v oddelku. Za to smo seveda potrebovale dodatno znanje, tekom pogovorov pa smo ugotavljale, da je potrebno tudi ozaveščanje lastnih stereotipov in predsodkov.

Da bi bilo naše delo čim bolj načrtno in sistematično, smo si zadale naslednje cilje:

1. ozaveščanje lastnih stereotipov, predsodkov, implicitnih teorij;
2. razvijanje medkulturnih kompetenc in pridobivanje novega znanja;
3. ugotavljanje potreb strokovnih delavk, družin in otrok;
4. izboljšanje/obogatitev strategij inkluzije otrok in njihovih družin;
5. vnašanje novih (spo)znanj v lastno prakso – delo v oddelku;
6. oblikovanje internega gradiva, smernic;
7. oblikovanje zbirnika literature, gradiv, primerov dobre prakse;
8. predstavitev smernic in nastalih gradiv vsem strokovnim delavcem vrtca.

Cilji svetovalne delavke

Kot svetovalna delavka in vodja tima sem si tudi sama postavila cilje, ki sem jih želela uresničiti pri delu s strokovnimi delavkami, in sicer:

- omogočiti učenje med sodelavkami in izmenjavo izkušenj pri delu z otroki priseljenci ter na ta način opolnomočiti strokovne delavke;
- koordinirati delo skupine tako, da bodo strokovne delavke aktivno vključene, in s tem razvijati tudi lasten profesionalni razvoj kot vodja učeče se skupnosti;
- strokovne delavke podpirati pri reševanju konkretnih izzivov, s katerimi se srečujejo pri delu v oddelku.

Ugotovile smo, da imamo v vrtcu dvanajst različnih maternih jezikov otrok. Največ je otrok, ki govorijo bosanski, srbski in makedonski jezik.

Pri tem poudarjam predvsem **aktivno vključenost** kot element formativnega spremljanja. V mojem primeru sem v središče kroga formativnega spremljanja postavila strokovne delavke in njihovo učenje oz. profesionalni razvoj. Aktivna vključenost v proces učenja omogoča in zagotavlja, da posameznik (v tem primeru strokovna delavka) prevzame odgovornost za svoje učenje. Ko je otrok dejansko aktiven, dela smiselne povezave med svojimi prejšnjimi izkušnjami ter med tem, kar že ve, in tem, kar odkrije in izkusi na novo (Holcar Brunauer idr., 2016, str. 13); to pa velja tudi za učenje odraslih.

Vključevanje otrok priseljencev – vsebinski sklopi oz. področja

Osnovno izhodišče za naše delo sta bila dva dokumenta, in sicer Vključevanje otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem (2017) in Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole (2012) (v nadaljevanju smernice). Gre za dokumenta, ki lahko s splošnimi usmeritvami za delo pomagata pri uspešnem vključevanju otrok priseljencev. Upoštevano je načelo avtonomije, zato vsaka vzgojno-izobraževalna ustanova sama pripravi izvedbeni načrt aktivnosti, ki vključuje in upošteva značilnosti in posebnosti otroka/učenca/dijaka, ter v skladu z veljavnimi predpisi in pričujočimi smernicami poišče najustreznejše rešitve konkretnih problemov, pri čemer se lahko opira na izkušnje drugih vzgojno-izobraževalnih ustanov v podobnih primerih (Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole, 2012, str. 6).

V smernicah je navedenih osem vsebinskih sklopov, ki opredeljujejo mogoče pristope dela z otroki priseljenci in njihovimi starši na ravni vrtca, in sicer:

1. priprava na vključitev otrok priseljencev v sistem vzgoje in izobraževanja;
2. vključitev otrok priseljencev v sistem vzgoje in izobraževanja;

3. obseg, oblike in načini prilagajanja vzgojno-izobraževalnega dela;
4. slovenščina kot učni jezik;
5. skrb za kakovostno poučevanje jezikov otrok priseljencev;
6. razvijanje večkulturnosti in medkulturnih zmožnosti;
7. sodelovanje s starši;
8. kakovostno izobraževanje in usposabljanje strokovnih delavcev.

V okviru projekta Izzivi medkulturnega sobivanja je bil oblikovan *Program dela z otroki priseljencev za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja* (v nadaljevanju *Program dela*). Program dela, ki je predstavljen v zaključni publikaciji projekta (Pevce Semec idr., 2021), deli proces vključevanja priseljenih otrok v vrtcih na naslednje sklope:

1. priprava na sprejem otrok in staršev;
2. pogovor z otroki in starši ob sprejemu;
3. individualni načrt aktivnosti z začetkom uvajanja otrok v vrtce;
4. ohranjanje in vključevanje izvirnega jezika, začetno učenje slovenščine;
5. vključujoče, spodbudno večkulturno okolje v vrtcu in lokalni skupnosti.

Pri oblikovanju internih smernic smo povzele vsebinske sklope Programa dela, ki smo jim dodale področje sodelovanja s starši.

Kriteriji uspešnosti

Kriteriji uspešnosti nam po Holcar Brunauer (2016) omogočajo odgovoriti na vprašanje, kako vem, da sem dosegel namene učenja oz. da sem uspešen. Z njihovo pomočjo presojamo uspešnost našega učenja in dela ter kako napredujemo glede na zastavljene namene. Po-

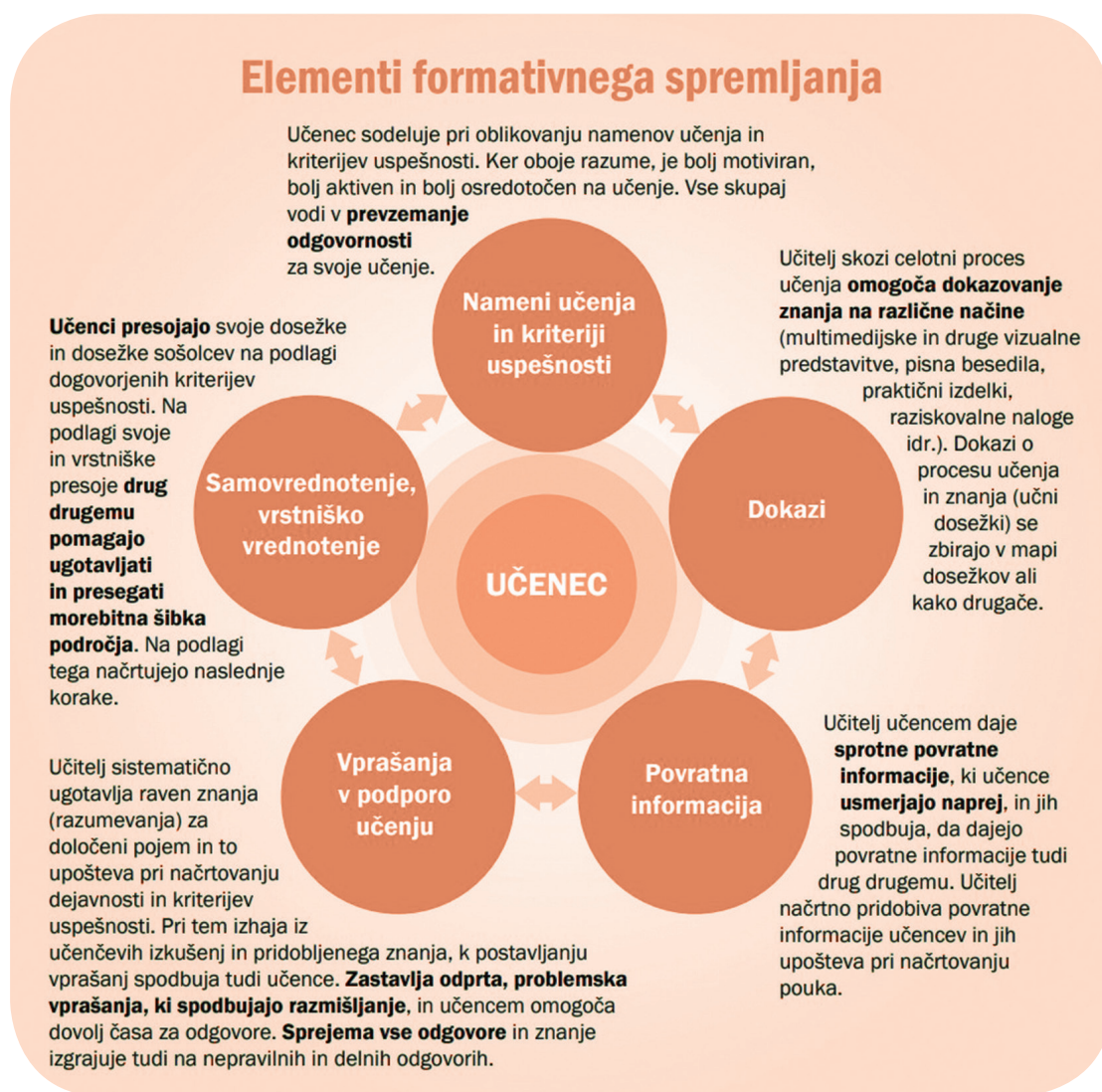
Osnovno izhodišče za naše delo sta bila dva dokumenta, in sicer Vključevanje otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem in Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrtce in šole.

membno je, da so povezani s pričakovanimi dosežki, pri čemer pa se ne nanašajo vedno le na končne cilje, ampak tudi na opredelitev kakovosti procesa. Pri njihovem oblikovanju moramo biti pozorni na to, da so jasni in razumljivi, hkrati pa tudi specifični, konkretni in realni. Zelo pomembno je, da jih oblikujemo skupaj. Kriterije uspešnosti kot element formativnega spremljanja prikazuje slika 3.

V nadaljevanju bom predstavila, kako smo kriterije uspešnosti kot element formativnega spremljanja vnašale v delo znotraj tima. Pri tem smo skušale biti pozorne tako na končne cilje kot tudi na opredelitev kakovosti procesa vključevanja otrok priseljencev v naš vrtec. Že-

le smo, da strokovni delavci z njihovo pomočjo dobijo jasno sliko o tem, kdaj bodo uspešni pri svojem delu na področju vključevanja otrok priseljencev.

Oblikovanja internih smernic smo se lotile tako, da smo se vprašale, kaj želimo doseči na področju vključevanja otrok priseljencev. Pri tem smo imele v mislih dve ravni delovanja, in sicer na ravni vrtca ter na ravni oddelka. Na ta način smo najprej opredelile splošne cilje. V naslednjem koraku smo razmišljale o tem, kako bomo vedeli, da smo uresničili zastavljene cilje oz. kdaj bomo pri delu s priseljenci uspešni. Odgovor na to nam dajo kriteriji uspešnosti.

Slika 3: Elementi formativnega spremljanja

Vir: <http://kako.zrss.si/ucenje-poucevanje-vrednotenje-znanja-6/>

Vsako področje nastajajočih se smernic smo najprej pregledale s pomočjo teoretičnih izhodišč in ta v razpravi povezale s primeri iz prakse. Za vsako področje posebej smo razmišljale, kdaj bomo na tem področju uspešni. Po področjih smo oblikovale kriterije uspešnosti, ki smo jih formulirale s pomočjo stavka »Uspešni bomo, ko ...«. Kriterije uspešnosti smo poskušale oblikovati tako, da bi bili čim bolj konkretni in jasni. Predstavljali naj bi že nekakšen napovednik dokazov o uspehu in napredku pri delu strokovnih delavcev na področju vključevanja otrok priseljencev.

V preglednici 1 so kot primer predstavljeni kriteriji uspešnosti za prvi dve področji internih smernic.

Refleksija

Podpora strokovnim delavcem vrtca sodi med temeljna področja dela svetovalne službe v vrtcu. Kot svetovalni delavki se mi zdi pomembno, da pri tem ujamem pravo ravnotežje med individualno podporo posame-

zni strokovni delavki in podporo, ki jo dajem vsem strokovnim delavkam na ravni vrtca. Delo z manjšo skupino strokovnih delavk je bil zame nov izziv, saj se tega doslej še nisem lotila, vsaj na takšen kontinuiran in sistematičen način ne. Redna mesečna srečanja so terjala veliko razmisleka in priprave, vendar ugotavljam, da so za doseganje ciljev in vnašanje sprememb v lastno prakso pomembna in potrebna. Redna srečanja omogočajo, da se med člani tima vzpostavi večje medsebojno zaupanje, kar spodbuja kritično refleksijo in kakovostnejše povratne informacije, s tem pa tudi profesionalno rast strokovnih delavcev.

Zelo pomembna je tudi ustrezna struktura srečanj, ki pripomore k temu, da ima razprava med strokovnimi delavkami rdečo nit in da se ohranja fokus na obravnavano tematiko. Prav to mi je bilo kot vodji tima pogosto najtežje, saj smo v razpravi pogosto zašle na kakšne druge vsebine, ki pa jih je bilo prav tako pomembno obravnavati. S strokovnimi delavkami smo ugotavljale, da je bolje, če določeni vsebini, pri kateri opažamo, da

Preglednica 1: Kriteriji uspešnosti na posameznih področjih

PODROČJE SPREMEMB	KRITERIJI USPEŠNOSTI – Kako vemo, da smo uspešni	(uspešni smo, ko ...)
VPIS IN	- Starši uspešno izpolnijo obrazce, vpišejo otroka - po potrebi pomagamo (njihov jezik, kretnje, prevajalnik) - Pridobimo osnovne informacije o otroku in družini: - dosedanja vključenost v vrtec - materni jezik, znanje slovenskega jezika - sorojenci in ostali člani družine - Starši so seznanjeni s formalnostmi (subvencija, zdr. potrdilo)	
PRIPRAVA NA SPREJEM OTROK IN STARŠEV	- Starši dobijo vpogled v delovanje vrtca (pomen vrtca, potek dneva, dejavnosti, možnosti uvajanja) - prevedeno gradivo, ogled vrtca, mini vrtec, rodit. sest. - Strokovne delavke so seznanjene z informacijami z vpisa	
POGOVOR Z OTROKOM IN STARŠI OB SPREJEMU	- Na pogovor s starši se pripravimo (seznam vprašanj): - po potrebi zagotovimo prevajalca in/ali prisotnost SD - naučimo se nekaj osnovnih fraz, npr. pozdrava - S starši vzpostavimo dober prvi stik: - pozornost damo nebesednim sporočilom, socialnemu in čustvenemu vidiku komunikacije - komunikacija poteka deloma v njihovem jeziku, če ga strokovna delavka obvlada - pozorni smo na pravilno izgovorjavo otrokovega imena - Pridobimo osnovne informacije o otroku in družini s pomočjo vprašalnika za novince (prevedeni vprašalniki) - Pogovorimo se o pričakovanih staršev - Starši pridobijo informacije o življenju in delu v vrtcu ter skupini - S starši se dogovorimo glede uvajanja	

smo še šibki, namenimo več časa in pozornosti in da se ne obremenjujemo preveč z načrtom (oz. tega prilagajamo tempu dela in potrebam tima). V našem primeru je bilo to potrebno, ko smo obravnavale področje uvajanja otrok priseljencev. Ugotovile smo, da pri vključevanju priseljencev velja, da kar je dobro za te otroke, je dobro in učinkovito pri vseh otrocih.

Pri delu s strokovnimi delavkami želim poudariti še en vidik, to je pomen aktivne vključenosti v proces. Menim, da je k opaznemu napredku pri delovanju celotnega tima in posameznih članic vplivalo prav to, da so bile članice zelo aktivne tako pri načrtovanju in pripravi srečanj kot tudi na samih srečanjih. Aktivna vključenost članic pripomore tudi k večji učinkovitosti, saj se delo razdeli med več članov.

Delo z manjšo skupino strokovnih delavk je tudi meni osebno dalo veliko dragocenih izkušenj. Razvijala sem večšine sodelovanja v timu in kompetence vodenja tima, predvsem kako moderirati srečanje in ohranjati strukturo ter cilje srečanja. Spoznala sem, da je treba

Zelo pomembna je ustrezna struktura srečanj, ki pripomore k temu, da ima razprava med strokovnimi delavkami rdečo nit in da se ohranja fokus na obravnavano tematiko.

biti pri tem strukturiran, a fleksibilen. Delo s timom mi je omogočilo tudi, da sem kot svetovalna delavka posredno prek strokovnih delavk dosegla vključenost večjega števila otrok priseljencev.

Kako naprej? Pripravljene interne smernice in nastala gradiva (dopolnjeni in prevedeni vprašalniki za novince, ideje za vključevanje in ohranjanje izvorne jezika, slikovna opora za dnevno rutino, ideje za začetno učenje slovenščine) ter zbrano literaturo s tega področja bomo predstavile vsem strokovnim delavkam. Nastale smernice in gradiva bodo lahko ostalim strokovnim delavkam v pomoč pri vključevanju otrok priseljencev v oddelk in pri delu s starši. Za izboljšanje kakovosti dela na področju vključevanja priseljencev v našem vrtcu bi bilo treba še več pozornosti nameniti spremljanju napredka posameznega otroka pri vključevanju v skupino in pri učenju slovenščine. Članice tima so v refleksiji namreč ugotovljale, da to v oddelkih že počnejo, a manj načrtno in sistematično. Več pozornosti bi bilo treba nameniti dokazom o otrokovem napredku, pri čemer je treba vključiti tudi starše, predvsem pa otroka samega. ■

Viri in literatura

- Bizjak, C. (ur.). (2019). *Formativno spremljanje pri delu svetovalnih delavcev*. Zavod RS za šolstvo.
- Brajković, S. (2019). *Profesionalne učee se skupnosti strokovnih delavcev v vrtcih in osnovnih šolah*. Pedagoški inštitut.
- Čačinovič Vogrinčič, G. idr. (2008). *Programske smernice*. Svetovalna služba v vrtcu. Zavod RS za šolstvo.
- Holcar Brunauer, A. idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju: priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.
- Pevce Semec, K., Jelen Madruša, M. (2021). Program dela z otroki priseljenci za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. V: Jelen Madruša M. idr. (ur.), *Za medkulturno sobivanje v vrtcih, šolah in lokalnih okoljih: zaključna publikacija projekta Izzivi medkulturnega sobivanja*. ISA institut.
- Smernice za vključevanje otrok priseljencev v vrte in šole. (2012). Zavod RS za šolstvo. http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2019/programi/media/pdf/smernice/cistopis_Smernice_vkljucevanje_otrok_priseljencev.pdf
- Vključevanje otrok priseljencev v slovenski vzgojno-izobraževalni sistem*. (2017). Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport. https://lezdru-gimismo.si/uploads/files/NOVA%20eucilnica/Migracije/Povezave/Vkljucevanje_otrok_priseljencev_v_VIZ_marec_2017-1.pdf
- Zakon o celostni zgodnji obravnavi otrok s posebnimi potrebami (ZOPOPP). (2017). *Uradni list RS*, 41/17.
- KAKO. Pedagoško vodenje za kakovostno učenje in poučevanje. Učenje, poučevanje in vrednotenje znanja. <https://kako.zrss.si/ucenje-poucevanje-vrednotenje-znanja-6/>